

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและการสนับสนุนทางสังคม ในการดำเนินงานเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ในประชาชนที่มีอายุ 14-60 ปี บ้านเสมา ตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

3.1 ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านเสมา ตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ (เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการติดเชื้อเอดส์ค่อนข้างสูงด้วยอัตราร้อยละ 28.8 ของอำเภอกมลาไสย) ที่มีอายุ 14-60 ปี จำนวน 480 คน จาก 149 ครัวเรือน

ตัวอย่างคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบ้านเสมา ตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ที่มีอายุ 14-60 ปี จำนวน 115 คน โดยเป็นกลุ่มประชาชนทั่วไป 101 คน และกลุ่มผู้นำ 14 คน

ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชาชนทั่วไปสุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. คำนวณขนาดตัวอย่างได้จำนวน 101 คน โดยคำนวณจากจำนวนหลังคาเรือน ใช้สูตรกรณีทราบสัดส่วน (อ้างถึงใน มนตรี พิริยะกุล, 2530)

$$n = \frac{n_0}{1 + n_0/N}$$

$$n_0 = \frac{(Z_{1-\alpha/2})^2 P(1-P)}{d^2}$$

d เป็นความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเท่ากับ 0.05

Z เป็นค่ามาตรฐาน โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นเท่ากับ 95%

- P เป็นสัดส่วนของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานเพื่อ
ป้องกันโรคเอดส์ (ได้จากงานวิจัยเก่าที่เคยศึกษา)
N เป็นจำนวนประชากรที่ศึกษา

2. สุ่มอย่างง่ายโดยจับสลากแบบไม่แทนที่ จากจำนวน 149 ครัวเรือน มา
101 ครัวเรือน และสุ่มตัวอย่างมาหลังคาเรือนละ 1 คน โดยการจับสลากสมาชิกครอบครัวที่มีอายุ
ระหว่าง 14-60 ปี

สำหรับกลุ่มผู้นำชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน และอาสา
สมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ทำการเลือกเจาะจงมาจำนวน 14 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสัมภาษณ์ทั่วไปสำหรับตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม 1 ชุด และแนวการสัมภาษณ์เจาะลึก
สำหรับกลุ่มผู้นำ โดยแบบสัมภาษณ์ทั่วไปในส่วนที่ 2 และ 3 ของการมีส่วนร่วมของชุมชน และ
การสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันโรคเอดส์ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสัมภาษณ์
การมีส่วนร่วมของชุมชน และการสนับสนุนทางสังคม ในการดำเนินงานเพื่อป้องกันโรคเอดส์ของ
ดวงฤทัย พงศ์เชี่ยวบุญ (2537) โดยดัดแปลงข้อคำถามบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของพื้นที่
และตัวอย่างที่ศึกษา

แบบสัมภาษณ์ทั่วไปซึ่งทำการสัมภาษณ์ทั้งในกลุ่มประชาชนทั่วไป และกลุ่มผู้นำประกอบ
ด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับ
การศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรในหมู่บ้าน ระยะเวลาที่
อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน และการรับรู้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันของผู้ป่วยเอดส์ในหมู่บ้าน

2. ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการดำเนินงานเพื่อป้องกันโรค
เอดส์ โดยพิจารณาจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ในด้านการแสดงออก
ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน ในด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์จากสื่อต่าง ๆ การ
นำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชน จากการติดเชื้อเอดส์ และการติดต่อ
ประสานงาน ตลอดจน การมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่ม ตั้งแต่การศึกษาปัญหาการแพร่ระบาดของ
โรคเอดส์ในหมู่บ้าน การวางแผนดำเนินงานป้องกันโรคเอดส์ การจัดหาเงินหรือสื่อต่าง ๆ และการ
ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อป้องกันโรคเอดส์ โดยพิจารณาจำนวนครั้งของการกระทำ
กิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งปี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ดังนี้

การมีส่วนร่วมมาก	หมายถึง การที่ผู้ตอบได้กระทำกิจกรรมนั้น ๑ บ่อยครั้งเป็นประจำ
การมีส่วนร่วมปานกลาง	หมายถึง การที่ผู้ตอบได้กระทำกิจกรรมนั้น ๑ บ้าง พอสมควร
การมีส่วนร่วมน้อย	หมายถึง การที่ผู้ตอบได้กระทำกิจกรรมนั้น ๑ นาน ๆ ครั้ง
การไม่เคยมีส่วนร่วม	หมายถึง การที่ผู้ตอบไม่เคยได้กระทำกิจกรรม นั้น ๑ เลย

3. ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการสนับสนุนทางสังคมที่ชุมชนได้รับในการดำเนินงาน เพื่อป้องกันโรคเอดส์จากรัฐบาล/ผู้นำชุมชน และองค์กรเอกชนในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา โดยพิจารณาจาก จำนวนครั้งของการได้รับการสนับสนุนทางสังคมรวมทั้งปี ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรค เอดส์ผ่านทางสื่อต่าง ๆ การได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์และบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์การ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณและบุคลากร โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4ระดับ ดังนี้

การได้รับการสนับสนุนมาก	หมายถึง การที่ผู้ตอบมีความเห็นว่าข้อความหรือ การสนับสนุนที่ได้รับมากเพียงพอ กับ ความต้องการนั้น ๆ
การได้รับการสนับสนุน ปานกลาง	หมายถึง การที่ผู้ตอบมีความเห็นว่าข้อความหรือ การสนับสนุนที่ได้รับมีบ้างพอสมควร
การได้รับการสนับสนุนน้อย	หมายถึง การที่ผู้ตอบมีความเห็นว่าข้อความหรือ การสนับสนุนที่ได้รับน้อย ไม่เพียงพอ กับความต้องการ
การไม่ได้รับการสนับสนุน	หมายถึง การที่ผู้ตอบมีความเห็นว่าข้อความ หรือ การสนับสนุนที่ได้รับมีน้อยมาก หรือ ไม่ได้รับเลย

4. ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการการสนับสนุนทางสังคมในการ ดำเนินงานเพื่อป้องกันโรคเอดส์ในชุมชน ทั้งจากการได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลและองค์กร เอกชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเป็นคำถามปลายเปิดให้ระบุปัญหาและความต้องการ

๗
 RA
 ๒๔๔
 .A25
 ๖๔51๗๓

หรือวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา นั้น ๆ

3.3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสัมภาษณ์ทั่วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และนำไปทดลองใช้กับประชาชนในหมู่บ้านใกล้เคียง จำนวน 30 ราย และหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของกรอนบาคในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ได้ 0.80 และ 0.82 ตามลำดับ สำหรับแนวการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกได้ทดลองใช้กับผู้นำในชุมชน โดยได้พิจารณาความสอดคล้องและครอบคลุมตามเนื้อหาที่ต้องการ และภาษาที่ใช้สื่อสารให้เข้าใจตรงกัน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประสานกับเจ้าหน้าที่ระดับตำบลเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ นัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และขอความร่วมมือให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นผู้นำไปพบตัวอย่างตามหลังคาเรือนที่สุ่มได้
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์ทุกชุด เมื่อเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ทันที

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ในการวิเคราะห์ผล ดังนี้

1. วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของตัวอย่างโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของชุมชน การสนับสนุนทางสังคม ปัญหาและความต้องการการสนับสนุนทางสังคมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันโรคเอดส์ในชุมชน โดยใช้ความถี่และร้อยละ